

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Дніпровського районного суду міста Києва**

19.06.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. ст. 13, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 19.06.2025 групою НПМ здійснено відвідування Дніпровського районного суду міста Києва (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Оладов Сергій Андрійович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Луференко Владислав Олександрович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ковальов Олександр Юрійович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Палій Олександр Миколайович – регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у місті Києві та Київській області;

Любович Уляна Олександрівна – радник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Попереднє відвідування приміщень суду здійснювалося групою НПМ 09.02.2021. За його результатами надано наступні рекомендації:

Опрацювати питання щодо забезпечення у суді необхідної кількості камер для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених з розрахунку не менше, ніж 4 м² на особу, передбачивши щонайменше три камери на кожному залу судових засідань для розгляду кримінальних справ;

Вжити заходів щодо обладнання кімнати для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими згідно встановлених стандартів;

Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

Забезпечити обвинуваченим (підсудним), засудженим безперешкодний доступ до питної води.

За результатами попереднього відвідування, надані рекомендації не виконані, виявлені порушення не усунуті, за винятком виконаної рекомендації щодо забезпечення обвинувачених (підсудних), засуджених безперешкодим доступ до питної води.

Загальна інформація.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» районний суд є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку,

визначеному чинним законодавством; розглядає цивільні, кримінальні справи, а також справи про адміністративні правопорушення.

Суд розташований за адресами:

- вул. Пластова, 3, м. Київ, у нежитловій будівлі (далі – будівля 1);
- вул. Кошиця, 5, м. Київ, у нежитловій будівлі (далі – будівля 2).

Керівництво суду:

Бірс Олександра Володимирівна, голова суду;

Курило Андрій Віталійович, заступник голови суду;

Гончарук Віктор Петрович, заступник голови суду;

Корович Олексій Сергійович, керівник апарату суду.

Відвідування проведено у присутності Курила Андрія Віталійовича та Коровича Олексія Сергійовича, з якими обговорювалися його результати.

Штатна чисельність суддів – 35 посад, фактично здійснюють правосуддя 23 судді.

У кожній із будівель суду облаштовано два входи/виходи – основний (центральный) та службовий (конвойний) з двору.

У приміщеннях суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів.

Фактів надходження звернень щодо порушення прав громадян під час їх перебування у приміщеннях суду, а також відповідних публікацій у засобах масової інформації, не встановлено.

Охорона та доставка обвинувачених (підсудних), засуджених здійснюється конвойним підрозділом Національної гвардії України.

Охорону громадського порядку в приміщеннях суду забезпечують підрозділи територіального управління Служби судової охорони у м. Києві та Київській області.

Під час конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених та під час проведення судових засідань взаємодія організовується з постом охорони порядку Служби судової охорони та черговими частинами Дніпровського УП ГУНП у м. Києві (будівля 1), Дарницького УП ГУНП у м. Києві (будівля 2).

У будівлі 1 виділено 5 залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, з яких зали № 1, № 2 розташовані на 1-му поверсі; зала № 4 на 2-му поверсі; зали № 5 та № 6 на 3-му поверсі.

У будівлі 2 виділено 5 залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, з яких зали №№ 1, 3 розташовані на 1-му поверсі, зали №№ 6, 7, 8 на 2-му поверсі.

Усі зали судових засідань обладнані загородженнями із органічного скла. Загородження обладнані замками камерного типу. На дверях усіх камер є оглядові віконця-квартирки. Лави для розміщення затриманих та осіб, узятих під варту, прикріплені до підлоги (фото 1, 2).

Для розміщення особового складу варту, а також тримання обвинувачених (підсудних), засуджених у будівлі 1 наявне вартове приміщення, яке розташоване

на першому поверсі суду, в якому обладнано загальну кімнату для начальника та особового складу варту, санвузол для особового складу варту та обвинувачених (підсудних), засуджених, 7 камер для тимчасового тримання обвинувачених (підсудних), засуджених що мають наступну площу: № 1 - 2,20 м² № 2 - 3,5 м², № 3 - 2,20 м², № 4 - 2,20 м², № 5 - 2,20 м², № 6 - 2,20 м², № 7 - 2,20 м².

Приміщення, призначене для перебування особового складу варту та тримання обвинувачених (підсудних), засуджених в будівлі 2, розташоване на підвальному поверсі суду, в якому обладнано загальну кімнату для начальника та особового складу варту, санвузол для особового складу варту та обвинувачених (підсудних), засуджених, 6 камер для тимчасового тримання обвинувачених (підсудних), засуджених що мають наступну площу: № 1 – 4,5 м² № 2 - 3 м², № 3 - 2,20 м², № 4 - 2,20 м², № 5 - 2,20 м², № 6 - 2,20 м².

Вартові приміщення та зали судових засідань забезпечені необхідним інвентарем та меблями, добре освітлені. Для обвинувачених (підсудних), засуджених організовано постачання питної води в бутлях. Дезінфекція приміщень суду проводиться з використанням переносних бактерицидних (кварцових) ламп. Вартові приміщення обладнано системою примусової вентиляції повітря.

На пропускних пунктах наявні аптечки для надання першої допомоги, які укомплектовані необхідними медичними засобами та препаратами, що відповідають актуальним термінам придатності.

На час візиту обвинувачені (підсудні), засуджені в суді не перебували.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Вимогами пункту 6.5.2 Державних будівельних норм В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010) передбачено, що в кожному приміщенні суду камери для підсудних слід передбачати, виходячи з розрахунку три камери на кожен залу судових засідань для розгляду кримінальних справ. Тобто, у будівлі 1, де розташовано 5 залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано 15 камер, однак обладнано лише 7 камер для тримання підсудних. У будівлі 2, де розташовано 5 залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано 15 камер, однак обладнано лише 6 камер для тримання підсудних.

Зазначене може свідчити про недотримання встановлених вимог щодо роздільного розміщення осіб, які утримуються під вартою, зокрема — чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також осіб, яким заборонено контактувати між собою відповідно до процесуального статусу або обставин кримінального провадження.

2. Окрім того, у порушення вищезазначених норм, розміри площ камерних приміщень не відповідають нормативним вимогам. Так, у ході вивчення актів обстеження вартового приміщення, залів судових засідань, маршрутів конвоювання та уточнення системи охорони Дніпровського районного суду міста Києва від 24.04.2025 та 25.04.2025, групою НППМ встановлено, що у будівлі 1, де розташовано 7 камер для тимчасового тримання обвинувачених (підсудних), засуджених, фактична площа камерних приміщень становить з 2,2 м² по 3,5 м². У будівлі №2, де функціонує 6 камер для тимчасового тримання, вимогам відповідає лише камера №1 з площею 4,5 м², тоді як фактична площа інших камерних приміщень становить з 2,2 м² по 3 м². При цьому згідно із зазначеними вимогами мінімальна площа кожної камери для підсудних (засуджених) повинна бути не менше ніж 4,0 м².

Порушення права на захист персональних даних (стаття 32 Конституції України, стаття 12 Закону України «Про захист персональних даних»).

3. У порушення вимог абзацу другого частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних», у суді відсутні попереджувальні знаки щодо здійснення відеоспостереження при вході до відповідних зон.

Додатково зауважимо, що на час написання звіту адміністрацією Суду було встановлено попереджувальні знаки/повідомлення про ведення відеоспостереження в будівлі Суду.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

4. У порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, у будівлях суду 1 та 2 відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, а саме: обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступними для третіх осіб коридорами.

5. У порушення ст. 18¹ Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

6. Установлено порушення Правил експлуатації та типові норми належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 січня 2018 року № 25, а також ДСТУ 4297-2004 «Технічне обслуговування

вогнегасників. Загальні технічні вимоги», а саме, у приміщеннях будівлі суду розміщені вогнегасники, термін дії яких закінчився. Унаслідок цього у разі виникнення пожежної небезпеки унеможливорюється ефективний захист від пожежі і виникає загроза життю та здоров'ю громадян, що, у свою чергу, свідчить про порушення їхнього права на життя (фото 3).

Разом з тим, зазначаємо, що під час підготовки звіту адміністрація Суду здійснила заміну вогнегасників із простроченим терміном дії.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та інших маломобільних груп населення.

7. Відповідно до вимог Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, у порушення вимог пункту 6.1.8 ДБН Інклюзивність, приміщення суду (будівля 1) не обладнано пандусом, підймальними платформами, вертикальними підйомниками або іншими технічними засобами для безперешкодного переміщення.

8. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду (будівля 1) не пристосовані для користування маломобільними групами населення через неможливість потрапляння людини на кріслі колісному до приміщень (фото 7, 8).

9. У порушення вимог пункту 6.3.1 ДБН Інклюзивність, на всіх наявних сходах будівель суду відсутнє контрастне маркування першої та останньої сходинки, яке повинне бути видно людям, які підіймаються і спускаються по сходах (фото 4, 5, 6).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

10. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, невідповідність вимог пункту 6.5.2 ДБН Суду, у приміщеннях суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими, що унеможливорює реалізацію їхнього права на захист та позбавляє обвинувачених, засуджених права на конфіденційність побачень із адвокатом, одним із важливих елементів якого є саме можливість спілкування з адвокатом у приміщенні без суцільного розмежувального скла.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів у якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, відсутність у суді кімнати для адвоката має наслідком порушення гарантованого Конституцією України права на захист та професійну правничу допомогу, приватне та конфіденційне спілкування з адвокатом під час підготовки до судового засідання та обговорення деталей справи.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у м. Києві, Дніпровському районному суду міста Києва відповідно до їх компетенцій вжити заходів щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини:

1. Опрацювати питання щодо забезпечення у суді необхідної кількості камер для тримання підсудних (засуджених) з розрахунку не менше, ніж 4 м² на особу, передбачивши щонайменше три камери на кожному залу судових засідань для розгляду кримінальних справ;
2. Розглянути питання щодо забезпечення у суді ізольованого маршруту конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залів судових засідань;
3. Опрацювати питання щодо облаштування у будівлі суду найпростішого укриття;
4. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;
5. Вжити заходів щодо обладнання кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими) згідно встановлених стандартів.

Додаток: фототаблиця на 2 арк.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Сергій ОЛАДОВ

Фототаблиця до звіту

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

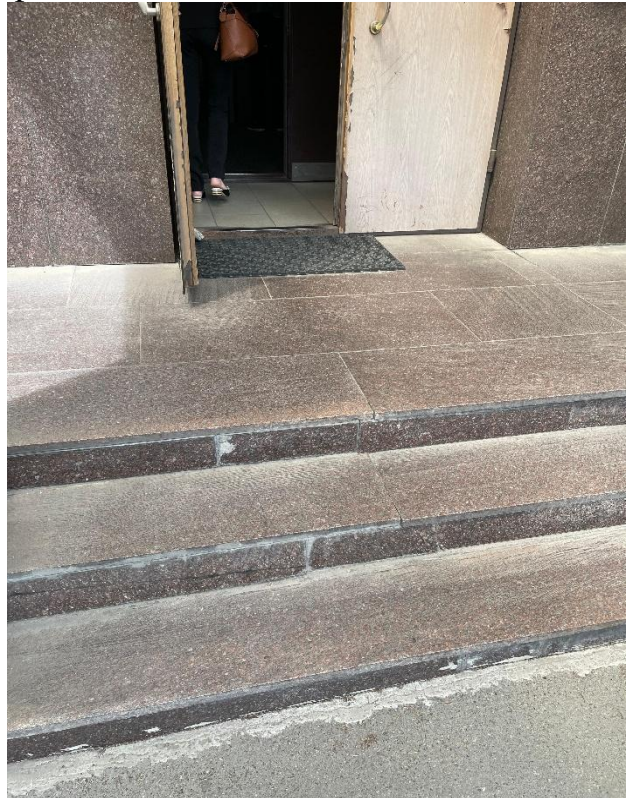

фото 5

фото 6

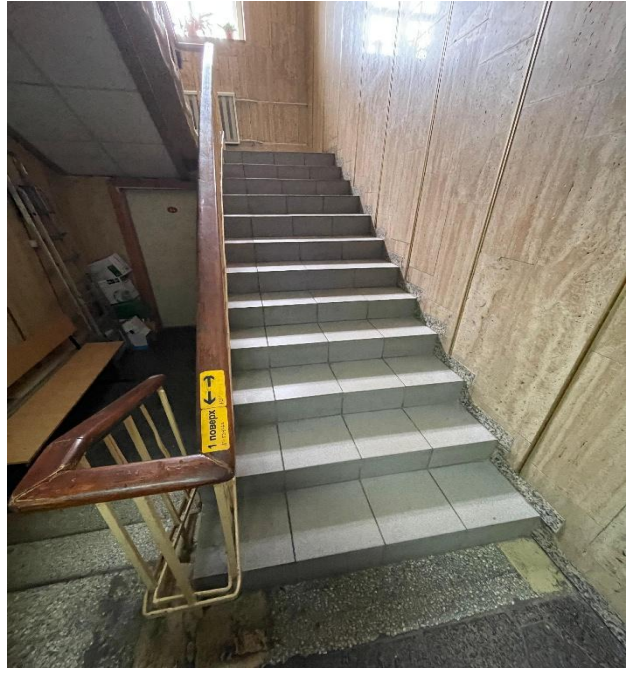

фото 7

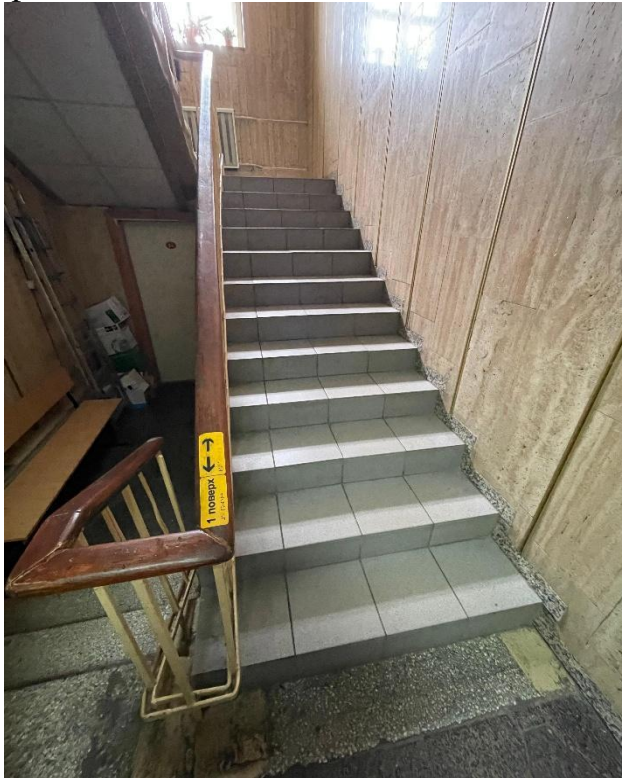
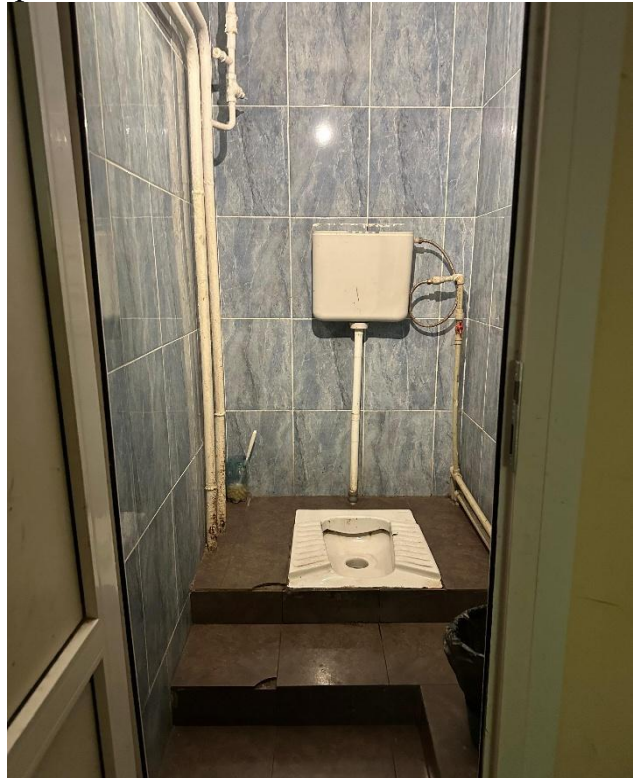

фото 8

Фототаблицю склав:

**Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

A handwritten signature in blue ink, which appears to read "Сергій ОЛАДОВ".

Сергій ОЛАДОВ